

**JAARREDE VAN ZIJNE EXCELLENTIE DESIRÉ DELANO BOUTERSE,
PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK SURINAME,
IN VERBAND MET DE BEGROTINGSBEHANDELING 2013,
27 SEPTEMBER 2012**

Mevrouw de Voorzitter,

Voor wat de Jaarrede betreft, sta ik voor de derde keer hier achter het spreekgestoelte om de begroting voor een komend dienstjaar, nu het dienstjaar 2013, aan uw College voor te houden. Deze Regering heeft sinds 12 augustus 2010 het roer overgenomen. Dat betekent dat zij momenteel iets langer dan twee jaren aanzit. Na twee jaren het roer in handen gehad te hebben, is het mijn plicht als Regeringsleider, u en uiteraard het Surinaamse volk namens de Regering te bedanken voor de kritische, overigens zeer opbouwende ondersteuning die wij hebben mogen krijgen in de achter ons liggende periode.

Het is goed stil te blijven staan bij het moment waarop wij het roer van het schip des Lands hebben overgenomen. Het is goed om dat te doen, Mevrouw de Voorzitter, omdat een oordeel vellen over waar wij nu zijn, niet goed tot zijn recht zou komen, indien niet wordt stilgestaan bij waar wij vandaan komen. Er hoeft geen ingewikkelde discussie gevoerd te worden om te begrijpen dat een gedegen analyse over het vele werk dat verzet is, alleen mogelijk is, indien de huidige situatie in relatie gebracht wordt met het moment van overname. Er kan dan gemeten worden wat er toen was en wat er nu is.

Mevrouw de Voorzitter,

Laat mij u informeren dat het niet de bedoeling is om te lang te blijven stilstaan bij het moment van 12 augustus 2010. Wij willen u slechts summier voorhouden hoe moeilijk de start is geweest, zeker voor wat betreft de liquiditeitspositie. De Regering kampte op 12 augustus 2010 – het moment van de regeringswisseling dus – met een liquiditeitstekort van Srd 33 miljoen. Nauwelijks twee weken daarna meldden meer schuldeisers zich aan en de schuld steeg op 27 augustus van datzelfde jaar reeds naar een bedrag van Srd. 82 miljoen. Ik wil benadrukken dat onze Regering toen nog bezig was te inventariseren wat zij had overgenomen. Nog geen week daarna, om exact te zijn op 3 september 2010, maakte de schuld een sprong naar, schrikt u niet, een bedrag van Srd 160 miljoen, bijna het

dubbele. Er werd tevens daarbovenop vastgesteld dat er een latente schuld was van boven 300 miljoen Srd voor lopende projecten die waren toegewezen aan aannemers en andere commerciële organisaties. Het gevolg van deze situatie was, dat de Regering geconfronteerd werd met dichtgeslibde trezen, in erbarmelijke staat verkerende infrastructuur, chaos waarbij aannemers weigerden verder te gaan met het uitvoeren van werkzaamheden, een situatie waarbij sommige commerciële organisaties weigerden langer leveringen aan de overheid op krediet te verrichten, grote achterstanden in betalingen aan de ziekenhuizen. Bovendien, Mevrouw de Voorzitter, was het leningenplafond overschreden. Kortom, de Regering kwam voor een grote uitdaging te staan en moest letterlijk een zware last torsen die zij in het belang van land en volk niet uit de weg mocht gaan.

Mevrouw de Voorzitter,

Waar het om gaat is de zeer penibele situatie in financieel opzicht die zou kunnen ontstaan, indien de nauwelijks aangetreden Regering niet snel en acuut orde op zaken zou hebben gesteld. Hierdoor is ons volk veel ellende bespaard gebleven. Wij hebben als verantwoorde Surinaamse Regering aangegeven, dat wij vooruitkijken en nimmer willen terugkijken op wat wij hebben geërfd. Immers, het volk heeft gekozen en het is de plicht en de verantwoordelijkheid van de gekozenen om ervoor te zorgen dat het schip Suriname niet op de klippen loopt.

De Regering Bouterse/Ameerali heeft meteen na haar aantreden een inventarisatie gemaakt van de situatie en heeft naar aanleiding daarvan een planning gemaakt hoe de meest acute problemen direct en zorgvuldig aangepakt zouden worden. De Regering heeft vanuit haar sociale verantwoordelijkheid en haar instelling, namelijk dat er ontwikkeling gebracht moet worden en dat de mens hierbij altijd centraal zal staan, zonder aarzeling uitvoerbare acties op de situatie losgelaten. Een financiële heroriëntatie en een herdefiniëring van onze prioriteiten als Staat waren noodzakelijke acties van de hoogste orde. De Regering heeft met man en macht gewerkt aan het redresseren en terugbrengen tot overzichtelijke proporties van de overgenomen precaire staat van onze Openbare Financiën, die onder andere tot gevolg heeft gehad, dat in het eerste kwartaal van 2012 het moment bereikt werd, dat wij als natie onze operationele uitgaven ruimschoots konden dekken met onze inkomsten. De Regering heeft daarenboven haar beloften ingelost om de Algemene Oudedags Voorziening (AOV) te verhogen van Srd 275 naar Srd 525 per maand. Voorts heeft zij de Algemene Kinderbijslag (AKB) verhoogd van Srd 3,= naar Srd 30, = per kind op maandbasis.

Mevrouw de Voorzitter,

Ook de financiële ondersteuning aan de mensen met een beperking is verhoogd van Srd 225, = naar Srd 325, = per maand. Het hoeft geen betoog dat de minst bedeelden onder de Surinamers aan deze enorme inspanningen van de Staat wel degelijk tastbare voordelen hebben en in de loop van onze regeerperiode er nog meer op vooruit zullen gaan.

Mevrouw de Voorzitter,

Voor de volledigheid delen wij u mede dat de Regering voor het jaar 2012 extra middelen heeft ingeruimd, wat als volgt opgesomd kan worden: 123 miljoen Srd voor AOV, 17 miljoen Srd voor de subsidie van transport, 20 miljoen Srd voor Algemene Kinderbijslag en nog eens 4 miljoen Srd voor kinderbijslag aan ambtenaren; voor mensen met een beperking zal er extra Srd 10 miljoen worden uitgegeven. Voor belastingkortingen van Srd 50, = per maand om de werkende Surinamers tegemoet te komen, heeft de Staat een totaal bedrag van Srd. 57 miljoen aan de werkenden teruggegeven.

Zoals bekend, heeft de Regering in 2012 voorts de hiernavolgende bedragen uitgetrokken:

1. 46 miljoen Srd voor armoedebestrijding,
2. 26 miljoen Srd voor naschoolse opvang,
3. 45 miljoen Srd voor onderwijsvernieuwing,
4. 168 miljoen Srd voor ziekenhuisbijdrage. Van het genoemde bedrag is een belangrijk deel reeds gerealiseerd voor wat betreft de maanden januari tot en met juli 2012, opgeteld bij de prognose voor de maanden augustus tot en met december 2012,
5. 6 miljoen Srd voor maatregelen gericht op opwaardering van de positie van het onderwijzend personeel.

Voor wat betreft de gezondheidssector, met name de ziekenhuisbijdrage, waren er reeds in 2010 en 2011 bedragen van respectievelijk 32 miljoen Srd en 113 miljoen Srd besteed.

Deze reserveringen die in samenwerking met uw Nationale Assemblee tot stand zijn gebracht, hebben ons onder meer in staat gesteld een pilot project "Naschoolse Opvang" van de grond te krijgen. Hierbij zijn op basis van objectieve selectiecriteria zestien (16) scholen met in totaal 6000 leerlingen geselecteerd die als starters in dit programma zijn opgenomen. Naast voeding die dagelijks aan de leerlingen wordt verstrekt, krijgen ze ook huiswerkbegeleiding. De dagelijkse naschoolse opvang is tot 5 uur 's middags. Ook vindt regelmatig medische controle van de kinderen plaats en sociale hulpverlening wordt, waar nodig, aan gezinnen verleend.

Mevrouw de Voorzitter,

Met uw toestemming wil ik dank zeggen aan het coördinatieteam, aan het korps van schoolbegeleiders, aan de ouders en verzorgers van de leerlingen en uiteraard ook aan uw College voor de inspanningen die zij zich getroost hebben om dit groots opgezette en betekenisvolle project voor de toekomst van onze kinderen en ons land, van de grond te krijgen. Het is alleszins de bedoeling dit project, dat de leerlingen in staat moet stellen zowel lichamelijk als geestelijk het leerproces succesvol te doorstaan, onverkort en in ijlt tempo voort te zetten over het gehele land: in de stad, in de districten en in het binnenland. Onze jongeren moeten door middel van gerichte educatie en vorming, opgroeien tot voorbeeldige persoonlijkheden c.q. intellectueel en emotioneel goed gevormde mannen en vrouwen in onze maatschappij.

Mevrouw de Voorzitter,

Wij mogen u verder informeren dat op dit moment de laatste hand wordt gelegd aan een belangrijke, zo niet, de belangrijkste bouwsteen van de Sociale Agenda van de Regering Bouterse/Ameerali, namelijk "van Armeenzorg naar Duurzame Voorspoed". Het gaat in deze om een zo exact mogelijke definiëring van dat deel van ons volk dat dringend in aanmerking moet komen voor subsidie, de zogenoemde Subject-Subsidie.

Het is, zoals bekend, Mevrouw de Voorzitter, een immense taak, maar de Regering heeft vanuit haar overtuiging dat dit een dringende noodzaak is en op basis van haar maatschappij-oriëntatie, dit vraagstuk diepgaand bediscussieerd en zij heeft, mede op grond van de discussies, Surinaamse deskundigen belast met de definiëring van de Subject-Subsidie Populatie. Het ligt in de bedoeling om deze speciale groep Surinamers, die maatschappelijk nog niet adequaat zijn toegerust, op zeer korte termijn, zo gauw de definiëring officieel door de Regering geaccepteerd wordt, de nodige ondersteuning, in welke vorm dan ook, binnen de mogelijkheden van de Surinaamse Staat, te bieden. Volgens planning zal dit project op zeer korte termijn na nu zijn afgerond.

Mevrouw de Voorzitter,

Wij informeren u dat de Regering op de begroting voor het dienstjaar 2013 voor onder andere de speciale groep Surinamers die na de exercitie " van Armeenzorg naar Duurzame Voorspoed" een bedrag van ruim srd 300 miljoen heeft ingeruimd.

Mevrouw de Voorzitter,

Wij hebben op verschillende momenten aangegeven, dat naast het uitvoeren van een duurzame sociale agenda, de Regering zich sterk maakt voor het verhogen van onze verdien capaciteit door middel van onder andere het scheppen van randvoorwaarden voor het tot ontwikkeling brengen van onze mogelijkheden. Immers, de middelen die voor de sociale agenda nodig zijn, moeten ergens vandaan komen. De Regering heeft in het "on going" proces van facilitering van het bedrijfsleven reeds verschillende concrete resultaten neergezet, zoals het vereenvoudigen van het proces voor het verkrijgen van nog vergunningplichtig zijnde importen, het drastisch verkorten van de wachttijd voor het oprichten van bedrijven, zoals N.V's, het operationeel maken van een garantiefonds voor startende ondernemers, het stimuleren van Kleine en Middelgrote Ondernemingen, de zogenoemde KMO's, het laten verzorgen van workshops, seminars en trainingen voor actief dienende en aanstaande ondernemers en het serieus ter hand nemen van de investeringspromotie.

Mevrouw de Voorzitter,

Het is na een grondige analyse gebleken dat een bredere kijk op onze economie om onze potentiële rijkdommen te ontwikkelen, dringend noodzakelijk is. De Surinaamse economie zal om voort te gaan een aantal impulsen moeten krijgen.

Mevrouw de Voorzitter,

Jaarlijks studeren vele van onze studenten af. Zij moeten in de gelegenheid gesteld worden kwaliteitsemplooi (Decent Work) te vinden. Dat betekent dat het werkgelegenheidsvraagstuk serieus aangepakt dient te worden. Wij moeten echter beseffen dat bij het gelijk blijven van belangrijke aspecten in de Surinaamse economie, er stilstand ontstaat, wat bij het zich verder ontwikkelen van andere landen om ons heen, zoveel betekent als achterstanden creëren. Dit terwijl de mogelijkheden talrijk zijn en het aan ons ligt om die te ontwikkelen.

Mevrouw de Voorzitter,

Wij hebben mogen vaststellen dat er verschillende discussies worden gevoerd in de samenleving met betrekking tot het terugtreden van de overheid uit bedrijven die staatseigendom zijn. Wij kunnen u aangeven, dat er inderdaad discussies gevoerd worden over dit zogenoemde rationaliseren van bepaalde staatsbedrijven en het eventueel afstoten van aandelen van de Staat Suriname uit sommige

van die bedrijven. Voor zover uw College geïnformeerd is, kan gesteld worden dat dit geen nieuwe discussies zijn. Sinds jaar en dag wordt er hierover door verschillende deskundigen onder verschillende regeringen, van gedachten gewisseld. De Regering heeft vanuit haar visie met betrekking tot het creëren van werkgelegenheid, het laten delen van de Surinaamse mens in de voordelen die het land biedt, het aantrekken van kapitaal voor de ontwikkeling van ons land, het laten participeren van deskundig kader en van investeerders in de verschillende bedrijfsvoeringen, inmiddels een aanvang gemaakt met de implementatie ervan.

Echter, Mevrouw de Voorzitter, de Regering is doordrongen van het gegeven dat het geen eenvoudige taak is. Van het over een nacht ijs gaan, kan er hoegenaamd dus geen sprake zijn. Er zijn momenteel discussies gaande die als resultaat moeten hebben RATIONALISATIE VAN STAATSBEDRIJVEN met als enig doel, LET WEL: met als enig doel, het brengen van voordelen voor Suriname en voor alle Surinamers in het algemeen vanwege de nationale ontwikkeling die daardoor teweeggebracht wordt en tenslotte ten faveure van Surinamers die wensen deel te nemen in de daarvoor in aanmerking komende bedrijven in het bijzonder.

Nadat de haalbaarheid van de operatie gemeten is en in een rapport vervat is, zal dit aan de Regering ter beoordeling gepresenteerd worden, zodat er, nadat het in discussie met alle relevante personen en instanties getoetst is, een besluit met betrekking tot het te volgen traject kan worden genomen.

Mevrouw de Voorzitter,

Wij hebben dus nog een lange weg te gaan. Wij zijn op dit moment nog in de fase van gedachtewisseling. De Regering zal vanuit haar verantwoordelijkheid, zodra deze aangelegenheid vastere vormen begint aan te nemen, uw College en de Surinaamse bevolking zo omstandig mogelijk informeren over de ontwikkelingen.

Mevrouw de Voorzitter,

Binnen de ordening van onze economie is er ook een Strategisch Business Plan ontwikkeld. Binnen de uitvoering van dit Plan zal een reeks van activiteiten plaatsvinden die wij als volgt kunnen indelen:

1. Activiteiten ter formulering van wetgevingsproducten;
2. Activiteiten ter stimulering van lokale en buitenlandse investeringen;
3. Activiteiten ter versterking van het concurrentievermogen van de lokale private sector;
4. Activiteiten ter stimulering van duurzame groeisectoren;
5. Activiteiten om de dienstverlening aan de lokale private sector te verbeteren.

Teneinde de partnerschaprelatie tussen de Regering en het bedrijfsleven te versterken, zullen regelmatig bedrijfsbezoeken en consultatiesessies met sectoren worden gehouden. De consultatiesessies worden ook gehouden ter voorbereiding van de regionale integratie, waarbij het belang van het Surinaamse bedrijfsleven voorop staat. In de komende tijd zal uitvoering worden gegeven aan het idee van industrieparken.

Innovatie blijft belangrijk voor zowel de agrarische als niet-agrarische sectoren waarbij het Surinaamse productieapparaat voortdurend nieuwe en verbeterde producten op de markt moet brengen. De uitvoering van een innovatieprogramma zal de komende jaren een belangrijke zuil zijn van het industriebeleid.

Mevrouw de Voorzitter,

Wij willen u nu concreet voorhouden de beleidsplannen en de te ondernemen acties voor het dienstjaar 2013. De plannen van de Regering Bouterse/Ameerali zullen zich toespitsen op het ontwikkelen van projecten waardoor de verdien capaciteit van de Staat ten volle benut wordt. Niet om het verdienen sec, maar om de Regering in staat te stellen de activiteiten die voor ons land van belang zijn, te kunnen financieren. Wij denken onder meer aan de mijnbouwsector, de agrarische sector, de dienstensector en de infrastructurele voorzieningen. Er moet door het goed ontwikkelen en het faciliteren van onze productiefunctie, financiële ruimte gecreëerd worden voor het realiseren van onder meer de Sociale Agenda van de Regering waarbinnen aan elke Surinaamse burger gelijke kansen geboden moeten worden om in dit land te wonen, te werken, te verdienen, te studeren, zich te recreëren, gezond te zijn en zich veilig en beschermd te voelen – kortom, er moet ruimte ontstaan, zodat onze landgenoten in elk geval de gelegenheid krijgen zich op alle gebieden van het leven te kunnen ontplooiën, vooruit te gaan en gelukkig te zijn.

Mevrouw de Voorzitter,

De Regering zal zich in 2013 voor het helpen creëren van werkgelegenheid en ter facilitering van het lokale en internationale bedrijfsleven ten behoeve van de productieverhoging vooral concentreren op de woningbouw, de water- en stroomvoorziening voor huishoudens en bedrijven, de infrastructurele voorzieningen, het garanderen van energie, onderwijs, gezondheidszorg, van de productiepotentie in onder meer de mijnbouwsector, de agrarische sector, de dienstensector en de sector van het toerisme. Voorts zal de nodige aandacht zich toespitsen op het goed bevaarbaar maken van de Suriname Rivier (het baggeren). Willen wij onze potentiële rijkdommen ontwikkelen

en de toekomst van ons land, van onze kinderen en van allen die na hen komen, veiligstellen, dan hebben wij geen andere keuze dan ons te concentreren op de bovengenoemde zaken.

Mevrouw de Voorzitter,

Teneinde gerenommeerde lokale en buitenlandse investeerders binnen te kunnen halen, zal de Regering de garantie bieden dat wij over goed en voldoende drinkwater beschikken, dat wij over voldoende energie beschikken en voorts een goed en betrouwbaar elektriciteitsnet in place hebben. Zo moeten onze infrastructurele voorzieningen en de bevaarbaarheid van onze hoofdwatervoorbindingen aan bepaalde voorwaarden voldoen, willen wij serieus arbeiden aan de ontwikkeling waar Suriname aanspraak op maakt en die daarom ook breed is uitgemeten in het Ontwikkelingsplan 2012-2016.

Mevrouw de Voorzitter,

De Regering garandeert dat zij in het komende begrotingsjaar, tijd, kosten noch moeite zal sparen om de genoemde basiselementen te realiseren. Voor gedetailleerde informatie hieromtrent verwijs ik naar de bijdragen van de ministeries tijdens de komende begrotingsbehandeling.

Mevrouw de Voorzitter,

In de jaarrede van 2011 hebben wij vele zaken, die wij als Regering willen realiseren aan u voorgehouden. Wij staan nog steeds achter hetgeen wij gezegd hebben, omdat wij ervan overtuigd zijn dat wij daartoe in staat zijn. De Regering heeft concrete verbeteringen in het vooruitzicht gesteld. Zij heeft u onder andere verbetering beloofd van onze onderwijssector, zodat onze kinderen zich terdege kunnen bekwamen en ongehinderd kunnen voortgaan om zich klaar te stomen voor het grote werk dat gedaan moet worden in de toekomst. De Regering heeft beloofd dat onze landgenoten zich verzekerd moeten weten van niet alleen de noodzakelijke primaire voorzieningen. Ze moeten zich ook verzekerd weten van een goede gezondheidszorg, goed onderwijs en aan de tijd aangepaste recreatiemogelijkheden.

Mevrouw de Voorzitter,

Het is immers de Regering die zorg moet dragen voor het leggen van de basis en voor het creëren van de mogelijkheden voor welvaart en welzijn van het Surinaamse volk en DAAR STAAN WIJ VOOR

als Regering. De Regering heeft daarom besloten in het komende begrotingsjaar een Urgentie Programma ten uitvoer te brengen met de hiernavolgende elementen.

Het is een vaststaand feit dat de Regering Bouterse/Ameerali veel aandacht besteedt aan het vernieuwen van het onderwijssysteem om zodoende de ontwikkelingen die zich om ons heen voltrekken, te kunnen bijbenen. Drie (3) elementen dienen hierbij als een belangrijke basis. Wij noemen u:

1. het installeren van de Task Force Voorbereiding Onderwijsinnovatie die reeds baanbrekend werk verzet. U begrijpt uiteraard dat Keulen en Aken niet op één dag zijn gebouwd, zo ook kunnen wij niet alle vraagstukken waaraan jarenlang geen of slechts weinig aandacht is geschonken, binnen een vloek en een zucht oplossen. Toch mogen wij al veel hoop putten uit de verrichtingen en de recent bereikte doelen op onderwijsgebied,
2. het voor de begroting van 2012 ingeruimd hebben van extra financiële middelen door de Regering in samenspraak met de Nationale Assemblée ten behoeve van de noodzakelijke onderwijs-vernieuwingen en
3. het depolitiseren van het Ministerie van Onderwijs, waardoor het door individuen en organisaties vooropstellen van politiek gewin ten koste van de ontwikkeling van het onderwijsveld, krachtig kan worden bestreden.

Mevrouw de voorzitter,

Het is algemeen bekend dat de omstandigheden waaronder het onderwijs in het binnenland van Suriname, met name in Sipaliwini, Marowijne en Brokopondo, wordt gerealiseerd, buitengewoon slecht zijn. De onderwijssituatie in het binnenland is op vrijwel alle gebieden en niveaus slecht tot zelfs zeer slecht. Er is sprake van een grote achterstand in het onderwijs in het binnenland. Ik haast mij eraan toe te voegen dat “onderwijsachterstand” niet alleen voorkomt in het binnenland, maar ook in verschillende andere gebieden en regio’s in ons land – een toestand, een situatie die niet te rechtvaardigen is en alleszins dient te worden veroordeeld.

Mevrouw de voorzitter,

Voor mijn Regering – ik zei het reeds – is de heersende achterstand in het onderwijs, met name in het binnenland, onaanvaardbaar. Er moet een einde komen aan dat onrecht dat onze mensen door het slechte onderwijs in de afgelopen decennia is aangedaan en nog steeds wordt aangedaan. De opheffing van de onderwijsachterstand, de verheffing van het onderwijs in het algemeen en in dat

van het binnenland in het bijzonder naar een aanvaardbaar niveau, dus inhoudelijk en kwalitatief, zal in het dienstjaar 2013 hoge prioriteit krijgen. Op alle gebieden zullen maatregelen worden getroffen en acties worden ondernomen om zo snel als mogelijk het onderwijs in het binnenland te brengen op een niveau, zoals dat in Paramaribo het geval is. Er zal gewerkt worden aan de beschikbaarstelling van volledig bevoegde leerkrachten; er zullen voorwaarden geschapen worden, waardoor er voor bevoegde leerkrachten geen belemmeringen meer zullen zijn om in het binnenland te werken.

Mevrouw de voorzitter,

Onderwijs is en blijft staatszorg. Dit impliceert niet alleen dat de overheid er zorg voor moet dragen dat onderwijs voor een ieder toegankelijk en beschikbaar moet zijn. Zij moet er ook voor zorgen dat de samenleving als geheel zich ook verantwoordelijk voelt voor het onderwijs aan onze kinderen. Om dit mogelijk te maken moeten de buurt- of wijkgemeenschappen intensief worden betrokken bij het reilen en zeilen van de scholen in de buurt of de wijk. De school in de buurt, de school in de wijk moet dus van de buurt, van de wijk zijn. Ouders en verzorgers dienen mede verantwoordelijkheid te dragen voor de gang van zaken op de school van hun buurt, van hun wijk.

In dit dienstjaar, Mevrouw de Voorzitter, zal een begin worden gemaakt met het proces van “teruggeven van de scholen aan de buurt- of wijkgemeenschappen”. Het is in werkelijkheid een proces dat gericht is op het “zelfstandig” maken van de scholen, vooral van de basisscholen, in die zin dat deze scholen een geïntegreerd deel worden, ja een geïntegreerd deel zijn van het leven van de buurt of de wijk, dus volledig door de buurt of wijk zijn opgenomen: de buurt of wijk voor de school en omgekeerd.

Mevrouw de voorzitter, in het eerste kwartaal van 2013 zal de Regering aan uw College een nota aanbieden met daarin uitgewerkt (a) de grondgedachten van het verzelfstandigen van de scholen en van het teruggeven van de basisscholen aan de buurt- of wijkgemeenschappen, dus aan de ouders en verzorgers van de leerlingen die bedoelde scholen bezoeken, (b) de wijze waarop vorm en inhoud gegeven zullen worden aan het proces van teruggeven van de scholen aan de buurt- of wijkgemeenschappen en (c) de planning van het proces van het zelfstandig maken van de basisscholen in tijd.

Mevrouw de voorzitter,

In het dienstjaar 2013 zal de Regering in samenwerking met vertegenwoordigers van de leerkrachten en ter zake deskundigen zich buigen over de positie van de leerkrachten.

Mevrouw de voorzitter,

In het dienstjaar 2013 zal extra aandacht worden besteed aan ons hoger en wetenschappelijk onderwijs. Conform het gestelde in het Ontwikkelingsplan 2012 -2016 zal er gewerkt worden aan de totstandkoming van een ambitieuze studiecultuur onder studenten, aan een aantrekkelijke campus met studentvriendelijke faciliteiten en aan optimalisering van de leeromgeving. In samenspraak met het docentencorps en ter zake deskundigen zal naar wegen worden gezocht die moeten leiden tot significante verbetering van de kwaliteit van ons hoger en wetenschappelijk onderwijs en tot een daadwerkelijke versterking van de verbinding tussen opleidingen en arbeidsmarkten. De aandacht zal in het dienstjaar 2013 ook besteed worden aan het vergroten van het bewustzijn bij onze universiteitsdocenten en andere hoog opgeleiden in onze samenleving dat zij in eerste instantie bruggen moeten slaan tussen kennis en praktijk. De aandacht in het dienstjaar 2013 aan ons hoger en wetenschappelijk onderwijs moet verder ertoe leiden dat het ondernemend vermogen en het onderzoeksvermogen van onze studenten worden vergroot.

Mevrouw de Voorzitter,

Een tussentijdse evaluatie van het in uitvoering zijnde proces van vernieuwing van ons onderwijs leert ons dat:

1. het vernieuwen van boeken om het onderwijsproces te veraangemen, nu krachtig ter hand wordt genomen en zich in een afrondende fase bevindt. In het komende schooljaar dat over vier (4) dagen van start gaat, zal er volop gebruik worden gemaakt van nieuw lesmateriaal in het voortgezet onderwijs op juniorenniveau en op seniorenniveau;
2. het inschrijfgeld en de ouderbijdrage die ouders van leerlingen van de basisscholen en van de scholen van het voortgezet onderwijs op juniorenniveau moeten betalen, zijn afgeschaft;
3. het bivakkeren op scholen bij inschrijvingen, met hier en daar nog enkele missertjes, behoort tot het verleden. Er is in elk geval begonnen met een systematische aanpak teneinde die onhoudbare en mensonterende situatie, die al vele jaren duurt, drastisch te verbeteren;
4. het programma voor het bijbouwen van schoollokalen en nieuwe schoolgebouwen volop in uitvoering is. Veel leerlingen zullen dus aan het begin van het nieuwe schooljaar op 1 oktober a.s. gebruik kunnen maken van nieuwe lokalen.

Kortom, Mevrouw de Voorzitter, het onderwijsgebeuren dat wij als onderdeel van onze beleidsuitgangspunten hebben gedepolitiseerd, zal, vanwege het dynamische karakter, continu

verbeteringen ondergaan, zodat onze kinderen klaargestoomd worden om het roer van de gaande generatie op een correcte manier te kunnen overnemen.

Mevrouw de Voorzitter,

Het baggeren van de Surinamerivier wordt uitgevoerd. De Regering heeft het besluit daartoe bereids genomen en het proces van voorbereiding is nu in gang gezet, uiteraard in samenwerking met lokale en internationale deskundigen. Met deze activiteit zullen wij onze haven kunnen openstellen voor schepen met een grotere diepgang dan tot nu toe het geval is, waardoor onder andere de transportkosten per eenheid product omlaag gaan en daarmee de efficiëntie verbeterd wordt. Hiermee zullen de verdiensten, zeker uit de sectoren die gebruikmaken van watertransport, toenemen, wat neerkomt op meerverdiensten voor de Staat en meer werkgelegenheid. Voorts zal bij het succesvol afronden van dit project het aantrekkelijker maken van ons land voor zowel lokale als buitenlandse investeerders die onder andere voor het optimaal produceren aangewezen zijn op goed begaanbare waterwegen, een feit zijn.

Mevrouw de Voorzitter,

Tegelijkertijd, staat bij de Regering hoog op de agenda, in het kader van het toerisme, het ontwikkelen van een NIEUWE WATERKANT – een Waterkant die niet alleen moet bijdragen aan het veraangenamen van het centrum van Paramaribo voor de Surinaamse mens, maar ook een trekpleister moet zijn voor de toeristen die ons land jaarlijks bezoeken. Dit past volledig in het beleid van de Regering om de duurzame verdiensectoren, waaronder het toerisme, te stimuleren. Voorts zal de veraangenaming van het geheel, kansen betekenen voor de commerciële sector waardoor er ook daar extra investeringen gepleegd kunnen worden, zodat onder andere de verbetering van de service-verlening kan plaatsvinden, wat leidt tot werkgelegenheid en meerverdiensten voor het bedrijfsleven en voor de Staat.

Mevrouw de Voorzitter,

De Regering heeft in de achter ons liggende tijden financiële middelen vrijgemaakt om de watervoorziening te verbeteren. Het is ten hemelschreiend, Mevrouw de Voorzitter, dat Surinamers zelfs in bepaalde buitenwijken van onze hoofdstad Paramaribo, zoals bij Saramaccadoorsteek, en daarbuiten, te kampen hebben met gebrek aan goed, gezond en betaalbaar drinkwater, terwijl Suriname behoort tot de top van de wereld voor wat betreft beschikbaarheid aan schoon en gezond drinkwater. Bewoners van, bijvoorbeeld, Domburg en het Reeberg Project, Weg naar zee,

Commewijne en het Binnenland, het concentratiegebied Brownsweg, zijn jarenlang verstoken geweest van goed en gezond drinkwater. De operaties om dit tot het verleden te doen behoren, zijn in volle gang en ontwikkelen zich in een vrij hoog tempo. Vele bewoners van deze gebieden beschikken momenteel wel over water. Wij verzekeren u dat binnen niet al te lange tijd iedereen in die gebieden van water voorzien zal zijn. Voorts worden er nu inventarisaties gemaakt voor Klaaskreek en Coronie om de watervoorziening ook daar te verbeteren door middel van onder meer de uitbreiding van het waternet. Laat mij u verklappen dat de Regering het beschikbaar hebben van water voor alle huishoudens in Suriname tot een van de hoge prioriteiten heeft verheven en dat zij, uitgaande van het Ontwikkelingsplan 2012-2016, alles eraan blijft doen om de daad bij het woord te voegen.

Mevrouw de Voorzitter,

Aan de energievoorziening wordt ruime aandacht besteed. Het is bekend dat investeerders, alvorens landen aan te doen, eerst nagaan in wat voor staat de energiesituatie verkeert. De Regering heeft investeerders verzekerd dat de Surinaamse Overheid ervoor zal zorgen dat energie in voldoende mate aanwezig zal zijn om de productiestructuren veilig te stellen, zodat ons productiepotentieel benut kan worden.

Wij zijn nu, mevrouw de Voorzitter, voor een groot deel aangewezen op de Afobakkadam voor wat onze energievoorziening betreft. Er is in de afgelopen tijden intensief overleg geweest tussen de Regering en de daartoe aangewezen energiedeskundigen. De Regering zal er zorg voor dragen, dat ons land ultimo 2013 zal beschikken over extra vermogen aan energie wat ons als land in elk geval goeddeels in staat zal stellen niet alleen ons productiepotentieel optimaal te benutten, maar ook om de nieuwe woningbouwprojecten van voldoende energie en leidingwater te kunnen voorzien.

Mevrouw de Voorzitter,

Hoewel het geen eenvoudige taak is, is de Regering nog steeds ervan overtuigd dat de overheidswoningbouw gestadige ontwikkelingen doormaakt. Hebben wij tot nu toe de meeste aandacht gevestigd op het leggen van een goede basis voor de ontwikkeling van de woningbouwprojecten, nu zijn wij zover om op die basis werkelijk de woningen uit de grond te doen rijzen. Onlangs is door onze Regering met de Regering van de Volksrepubliek China een overeenkomst getekend voor de bouw van 5000 woningen. Met de bouw van de eerste 1000 woningen zal op zeer korte termijn worden begonnen. De Regering gaat voort op de ingeslagen weg en zal aan de weg blijven timmeren om de belofte tot het bouwen van woningen in te lossen.

Mevrouw de Voorzitter,

Voor wat het uitvoeren van het overheidsbeleid betreft hebben wij veelal te kampen gehad met stagnaties van bureaucratische dan wel administratieve aard, alsook met een schrijnend tekort aan toegewijd kader en aan projectdragers. Wij zijn, vanuit onze nationale verantwoordelijkheid, hard op weg oplossingsmodellen te implementeren om hieraan het hoofd te bieden.

Met betrekking tot de woningbouw zijn wij erin geslaagd enkele correcties aan te brengen op bijvoorbeeld het gebied van de beschikbaarheid aan bouwrijpe grond. In intensieve werksessies hebben wij ook op het gebied van de wetgeving en met betrekking tot werkbare financieringsmodellen de nodige correcties kunnen aanbrengen. Wij stellen vast, Mevrouw de Voorzitter, dat alle ter zake deskundige en verantwoordelijke personen en instanties het systeem zodanig hebben kunnen aanpakken, dat wij nu op productieve wijze kunnen voortgaan met de bouw van woningen zonder geconfronteerd te worden met onnodige stagnaties. Wij verzekeren u dat de aangebrachte verbeteringen hun positieve weerslag zullen hebben op het geheel en dat de activiteiten op het gebied van woningbouw, door die verbeteringen, in een stroomversnelling terecht zijn gekomen.

De werkzaamheden zullen zich voornamelijk richten op het realiseren van bouwrijpe kavels en het bouwen van de woningen. Van enorm groot belang is het aspect van de algemene nutsvoorzieningen naar de diverse bouwlocaties toe. Hiertoe zijn er ook afspraken gemaakt met de nutsbedrijven, waardoor voldoende water alsook voldoende elektriciteit gegarandeerd is. Bij de reeds ingezette processen en het op zeer korte termijn toepassen van versnelde bouwprocessen levert de particuliere sector een grote bijdrage. Particuliere aannemers zullen, indachtig de visie van de Regering, namelijk het zoveel als mogelijk betrekken van particulieren bij de ontwikkeling, actief participeren binnen het woningbouwprogramma van de Regering.

Mevrouw de Voorzitter,

Voor wat betreft de agrarische ontwikkeling blijven het realiseren en het waarborgen van de voedselzekerheid voor de Surinaamse bevolking van het grootste belang. Het is alleszins de bedoeling te bouwen aan een duurzame agrarische sector, zodat de bijdrage van deze sector aan de nationale economie veel groter zal zijn in vergelijking met wat het vandaag de dag is, omdat de mogelijkheden daartoe ruimschoots aanwezig zijn. Het creëren van de financiële ruimte en het scheppen van de ruimtelijke voorwaarden waar reeds aan gewerkt wordt, zijn belangrijke factoren. De overheid zal

voortgaan met het managen van de faciliteringen op agrarisch gebied, zodat particulieren daarop voortbordurend hun bijdragen zonder enige twijfel zullen kunnen leveren.

Mevrouw de Voorzitter,

Los van het faciliteren ten behoeve van het verbouwen van agrarische producten, wordt er nu door de verschillende daartoe aangewezen werkmensen van de Regering gewerkt aan het opzetten van industrie- parken die voor de verwerking van onder andere landbouwproducten zorg zullen moeten dragen. Het onlangs genomen besluit van de Regering om met rijstexporteurs serieus op zoek te gaan naar nieuwe afzetmarkten voor onze rijst en onder meer de getekende overeenkomst op agrarisch gebied tussen de Staat Suriname en de Staat Guyana om concrete samenwerkingsactiviteiten in deze te ontplooien, spreken duidelijke taal over de serieuze aanpak van de agrarische sector.

Mevrouw de Voorzitter,

Er zijn door de Regering beleidsnota's op agrarisch gebied geproduceerd die vertaald zijn in concrete actiegerichtte plannen. Deze plannen zullen gedurende het vervolgtraject een cruciale rol vervullen.

De geproduceerde beleidswitboeken zijn:

1. Agribusiness;
2. Agrarische Gezondheid en Voedsel Veiligheid in Suriname;
3. Bananen Sector;
4. Rijst;
5. Tuinbouw Sector;
6. Veeteelt;
7. Visserij, waaronder Aquacultuur;

Mevrouw de Voorzitter,

Het Toerisme is, zoals eerder is aangegeven, naast onder andere de agrarische sector en de mijnbouwsector, geïdentificeerd als een van de sectoren die, gezien haar duurzaam karakter, ontwikkeld moet worden. De Regering heeft daarom in de achter ons liggende maanden concrete stappen gezet die moeten bijdragen tot de ontwikkeling van deze sector. De toeristenkaart is geïntroduceerd en voor verschillende landen is de visumplicht afgeschaft. Er zijn voorts verschillende initiatieven genomen om daarvoor in aanmerking komende omgevingen toeristvriendelijker te maken.

Mevrouw de Voorzitter,

Binnen niet al te lange tijd zal het Toerisme Masterplan worden ontwikkeld voor een langjarige en planmatige aanpak van het toerisme in Suriname. Het is bekend, Mevrouw de Voorzitter, dat transport zowel te lucht, te water als te land van grote betekenis is voor elke economie, zo ook voor de onze. Wij delen u mede dat het luchttransport, althans de verbindingen van en naar het binnenland en het buitenland, sterk verbeterd is met betrekking tot zowel de bereikbaarheid als de veiligheid. Voor wat het watertransport betreft, geven wij uw College mee dat er voor de noodzakelijke ontsluiting van het binnenland momenteel 33 bootroutes operationeel zijn. Voorts is de rehabilitatie van de haven van Nickerie in volle gang, terwijl ons land voor de haven in Paramaribo in oktober 2011 de "Port of the Year Award" in ontvangst heeft mogen nemen. Dit plaatst Suriname in de kijzers van grote scheepvaartmaatschappijen in de wereld.

Mevrouw de Voorzitter,

De Regering zal het beleid op het gebied van de decentralisatie voortzetten. In de praktijk is gebleken, dat voor een snelle besluitvorming, decentralisatie een belangrijke conditie is. De Regering heeft daarom alle ter zake relevante krachten gebundeld om de schouders onder het werk te zetten. Voor wat betreft het sterker maken van structuren om het decentralisatieproces kans van slagen te bieden, zijn er trainingen verzorgd en is de deskundige begeleiding ter hand genomen. Vanuit het geloof dat vele besluiten op locatie genomen kunnen worden en de lokale overheden en bevolking de ruimte moeten krijgen zich gemakkelijk te kunnen voortbewegen om het werk te doen, zijn de dienstencentra op Atjoni, Stoelmanseiland en Snesikondre operationeel gemaakt. Kortgeleden is ook in Apoera een dienstencentrum gebouwd en operationeel gemaakt. Verder zijn er zestien (16) betonnen steigers in het binnenland en twee (2) betonnen bruggen aan de Boven-Suriname gebouwd. Voorts zijn er zes (6) baileybruggen in West-Suriname voorzien van nieuwe rijvlakken en is in dit gebied reeds een aanzienlijk deel van de infrastructuur hersteld. De Regering zal in 2013 voortgaan met de ontwikkeling op het gebied van de infrastructuur om zodoende de gemeenschappen in achterstandsgebieden beter in staat te stellen een inhaalslag te maken en een meer gespreide ontwikkeling mogelijk te maken.

Mevrouw de Voorzitter,

Staat u mij voorts toe om aan het einde van mijn jaarrede beknopt in te gaan op de macro-economische omstandigheden van ons land in het algemeen en op de monetaire en financiële

omstandigheden van ons land in het bijzonder. De Surinaamse Regering en de monetaire autoriteit hebben door hun verrichtingen aangetoond richting te kunnen en willen geven aan een gezonde macro-economische ontwikkeling. Er zijn structuren ingebouwd die de continuïteit van een verantwoord macro-economisch beleid moeten helpen garanderen. Hoewel wij hebben aangegeven niet stil te willen blijven staan bij een "credit rating" van internationale bureaus, omdat het geen einddoel op zich is, maar een oordeel om sturing te geven aan welvaart en welzijn voor het volk, voelen wij ons verplicht aan te halen dat vanwege het gevoerde beleid, verschillende rating bureaus waaronder Fitch, Moody's en Standard and Poor's, hebben vastgesteld dat de zekerheden op financieel en monetair gebied zich zeer positief aan het ontwikkelen zijn.

Mevrouw de Voorzitter,

De successen die Suriname boekt, zijn waargenomen door de internationale wereld. Daar mogen wij als volk trots op zijn. De credit rating bureaus hebben tot vier (4) keren toe gedurende 2011 en 2012 vastgesteld dat het economische risico voor Suriname is verminderd en de vooruitzichten steeds beter worden. Ook het Internationale Monetaire Fonds dat 188 landen vertegenwoordigt, heeft zich wederom positief uitgesproken over de koers die wij, als land, opgaan. Dit nodigt investeerders uit om te investeren in Suriname. Zo, Mevrouw de Voorzitter, kan de productie versterkt worden.

Suriname heeft bewezen de teugels zodanig te kunnen aantrekken, dat er garantie bestaat voor een gezond financieel en monetair klimaat. Het stabiliseren van de prijzen en de koersen is mede het gevolg van een goed uitgebalanceerd beleid. De fiscale, financiële en monetaire structuren zijn in place gebracht en deze worden adequaat bewaakt en begeleid. Er is sprake van koersstabiliteit, waardoor inflatiebeteugeling en uiteindelijk prijsbeteugeling plaatsvindt. Dit gezonde klimaat nodigt uit tot investeren en levert uiteraard meerverdiensten op als bijdrage aan ons Bruto Binnenlands Product.

Het is, Mevrouw de Voorzitter, duidelijk dat de vooruitzichten voor de economische ontwikkeling als zeer positief aangemerkt kunnen worden. Wij benadrukken dat de Regering evenwichtig en verantwoord zal blijven handelen bij een beleid dat moet leiden tot blijvende verruiming van mogelijkheden met als doel het verheffen van ons volk naar welvaart en welzijn. Onze visie op dit stuk is, dat wij als Regering de door eerder genoemde gerenommeerde ratingbureaus de aan ons land gemaakte complimenten zeer op prijs stellen. Wij zijn echter van mening dat het Surinaamse volk hiervan ook profijt zal moeten hebben. Naast de gepleegde inspanningen van de Regering en van de Monetaire autoriteit, hebben de gunstige wereldmarktprijzen van onder andere goud en olie, een belangrijke rol gespeeld bij de positieve ontwikkeling die wij, als land, doormaken.

Mevrouw de Voorzitter,

Ongetwijfeld heeft onze economie geprofiteerd van de gunstige wereldmarktprijzen voor onze export- producten. Er is echter ook een enorme groei geweest in andere sectoren. Onze binnenlandse verwerkingsindustrie, onze transportsector en onze communicatiesector hebben bijvoorbeeld een sterke groei doorgemaakt. Ook namen de reële omzetten in de financiële dienstensector, zoals de hotels en de restaurants, toe. De werkgelegenheid in de particuliere sector onderstreept dit beeld. Tussen 2010 en eind 2011 zijn er volgens opgave van het Algemeen Bureau voor Statistiek (ABS) formeel circa 2000 arbeidsplaatsen gecreëerd. Deze trend zal zich in de komende tijd voortzetten. Het is een zware taak geweest om de economische groei te consolideren zonder dat de inflatie ons parten zou spelen. Het is daarom te verwachten dat wij het jaar 2012 zullen afsluiten met een inflatie van circa 6%, hetgeen als zeer positief aangemerkt kan worden.

Mevrouw de Voorzitter,

Terwijl de verdiensten uit de mijnbouwsector goed te noemen zijn, houdt de Regering er terdege rekening mee dat de mijnbouw niet eeuwig durend is. De Regering heeft daarom gemeend een Nationaal Spaar en Stabilisatie Fonds in het leven te roepen. Extra verdiensten uit de op dit moment zeer lucratieve eerder genoemde mijnbouwsectoren zullen in dit Fonds geparkeerd worden, zodat er in toekomstige tijden van mogelijke economische neergang en dus van minder gunstige wereldmarktprijzen, adequate nationaal-economische opvang beschikbaar is, waardoor er ook op lange termijn zekerheden worden ingebouwd voor de Surinaamse macro-economische omstandigheden. Het Spaar en Stabilisatie Fonds, dat in belangrijke mate zal bijdragen aan het minder afhankelijk maken van onze economie van de grillen van de internationale markt, zal op korte termijn ter goedkeuring aan U worden aangeboden en na de eventuele goedkeuring binnen niet al te lange termijn in werking treden.

Mevrouw de Voorzitter,

Voor een goed beeld moet erkend worden dat er, dwars door de crisis in de wereld, in Suriname de afgelopen jaren, veel werk is verzet door de Regering waardoor onze economie groeiende is en er redelijk wel bij vaart. Wij blijven echter ijveren als Regering om steeds betere resultaten te boeken.

De Regering zal zich in het dienstjaar 2013 verder gaan concentreren op het opheffen van de geïdentificeerde tekortkomingen binnen de Surinaamse economie. Het is te verwachten dat

Suriname binnen niet al te lange tijd optimaal zal kunnen profiteren van de aanwezige hulpbronnen. Op basis hiervan is de verwachting dat er nog betere tijden zullen aanbreken voor Suriname en zijn staatsburgers. Volgens de planning zal er bijsturing moeten plaatsvinden van de onderbenutting van de nationaal beschikbare arbeidskrachten waarbij de huidige situatie die gekenmerkt wordt door open en verborgen werkloosheid, verbeterd wordt. Als ondersteuning hiertoe wordt het onderwijssysteem drastisch in positieve zin hervormd. Met de vernieuwing van het onderwijs heeft de Regering, zoals eerder is aangegeven, reeds concreet een aanvang gemaakt. Ook aan de onderbenutting van de natuurlijke hulpbronnen, waaronder het bos, de mineralen en het visbestand – alsook aan de onderbenutting van onder andere reeds ontgonnen grond –, wordt de nodige aandacht besteed.

Mevrouw de Voorzitter,

Wij kunnen u met trots meedelen dat wij op de goede weg zijn.

1. Het Bruto Binnenlands Product(BBP) zal naar schatting in 2012 – let wel: het BBP in 2012 volgens de Stichting Planbureau Suriname – circa Srd 15 miljard bedragen. Dat is gelijk aan circa US\$ 4.6 miljard.
2. Ons BBP per capita bedraagt circa Srd 27.500,= (Zeven en Twintig Duizend Vijf Honderd Surinaamse Dollars, hetgeen neerkomt op ongeveer US\$ 8.200,= (Acht Duizend Twee Honderd Amerikaanse Dollars).
3. De Surinaamse Handelsbalans vertoont volgens de cijfers van de Centrale Bank van Suriname per ultimo juni 2012 een overschot van circa 429 miljoen Amerikaanse Dollars, wat betekent dat Suriname circa 429 miljoen US Dollars meer geëxporteerd heeft in vergelijking met wat zij heeft geïmporteerd.
4. Volgens onze deskundigen en internationale organisaties, waaronder de Economische Commissie voor Latijns Amerika en Caraïbisch Gebied (ECLAC), zien de economische vooruitzichten er rooskleurig uit. De verwachtingen zijn dat Suriname in de komende jaren een constante groei van meer dan 4.5% zal doormaken.
5. Ondanks, of misschien dankzij, het wegvallen van de ontwikkelingshulp, heeft Suriname op dit moment een solide balans voor wat betreft de operationele financiering. Dit betekent dat ons land alle operationele kosten kan dekken met haar lopende inkomsten.
6. De totale staatsschuld is per ultimo juni 2012 27.5% van ons Bruto Binnenlands Product.
7. De deviezenreserve is per eind augustus 2012 aangegroeid tot 950 miljoen Amerikaanse Dollars wat neerkomt op bijkans zes (6) maanden import.

8. Voorts zal de economie verder aantrekken omdat er vele projecten ten uitvoer gebracht zullen worden die veel meer activiteiten, dus een verdere verhoging van ons Bruto Binnenlands Product met zich zullen meebrengen.
9. Er worden concrete acties ondernomen om de staatsbedrijven te rationaliseren en de investeringsmogelijkheden te vergroten. Tevens is de Regering druk doende het investeringsklimaat aantrekkelijker te maken.
10. Voorts heeft de Regering, ter verbetering van de nationale omstandigheden, een speciaal programma in uitvoering. Met dit programma wenst de Regering onder meer (a) meer buitenlandse investeringen (Foreign Direct Investments) aan te trekken, (b) meer werkgelegenheid te creëren, (c) faciliërend te zijn naar het lokale bedrijfsleven en (d) meer staatsinkomsten te bewerkstelligen waardoor er meer aandacht geschonken kan worden aan ons onderwijs, aan onze volksgezondheid, aan de infrastructurele voorzieningen en aan de verruiming van sociale voorzieningen om vooral de minder draagkrachtige Surinamer tegemoet te komen.
11. Binnen de financiële sector zijn recentelijk meerdere wetten van kracht geworden. Dit komt de transparantie en het toezicht op het financiële gebeuren ten goede. De Regering beoogt hiermede een betere bescherming van de consument, alsook een groter vertrouwen in de financiële instellingen te bewerkstelligen.

Mevrouw de Voorzitter,

De Regering heeft direct na haar aantreden vergaande maatregelen, met de nodige durf, moeten treffen. Zij moest dringend en noodzakelijk ordening brengen in het door haar geërfde financieel-economische en maatschappelijk gebeuren, in het bijzonder in de niet-rooskleurige toestand van 's Lands financiën, met voor het volk voelbare consequenties. Het volk verkeerde in een alarmerende toestand van uitzichtloosheid.

Gedurende circa twee jaar heeft ons volk zware tijden moeten doormaken vanwege de toen getroffen harde maatregelen, waarbij allen offers hebben moeten brengen.

Thans, Mevrouw de Voorzitter, krijgt Suriname van verschillende internationaal gerenommeerde financiële instituten vele complimenten voor de herstelde staat van onze openbare financiën, in het bijzonder voor de gezonde financieel-monetaire situatie van ons land. Wij zijn erin geslaagd onze economie – nota bene ook nog te midden van een periode van een diepe financiële crisis in de wereld – op eigen benen veelbelovend te maken. Voorts hebben wij heel veel monetaire reserve

kunnen opbouwen, zodat we grote sprongen voorwaarts kunnen maken met onze nationale ontwikkeling.

Mevrouw de Voorzitter,

Mag ik via uw College vandaag hartgrondige dank betuigen aan het gehele Surinaamse volk, voor het geduld en het begrip dat het heeft kunnen opbrengen, om de achter ons liggende tijden van zware beproeving moedig te overbruggen. Mag ik, Mevrouw de Voorzitter, ode en hulde brengen aan ons gehele volk, zonder onderscheid naar politieke kleur, want zonder deze enorme steun die vandaag van onschatbare waarde is gebleken, zouden wij als Regering, deze perspectiefvolle resultaten, die een solide basis zijn voor het gezamenlijk bouwen aan een goede toekomst voor allen, nimmer kunnen boeken.

Mevrouw de Voorzitter,

Via u beloof ik mede namens de Regering ons volk plechtig, dat nu een periode is aangebroken om als leiding van het land, zich te kwijten van haar hoogste plicht, namelijk het volk naar alle redelijkheid te laten delen in de ontstane financieel-economische groei. Nu zullen en moeten de goede tijden voor het gehele volk aanbreken! Want, Mevrouw de Voorzitter, een economische groei is geen doel op zich, maar dient vermaatschappelijkt te worden. Eenvoudig gezegd: economische groei moet altijd ten dienste staan van de mens, zodat zij – de economische groei – leidt tot maatschappelijke groei en tot een rechtvaardige samenleving.

KERNPUNTEN

Mag ik u, Mevrouw de Voorzitter, resumerend voorhouden wat in concreto de voornaamste pijlers zijn van ons Urgentie Programma voor 2013? Met ons Regeerbeleid, Mevrouw de Voorzitter, willen wij, met de gezamenlijk bereikte economische groei en weerbaarheid, afstemmen op het drastisch doorvoeren van ingrijpende sociale hervormingen door middel van een sociaal-economisch beleid, dat geënt is op het **CENTRAAL STELLEN VAN DE MENS**, met als hoofddoel: **“VERNIEUWING VOOR EEN RECHTVAARDIGE SAMENLEVING”**, met onder meer de volgende concentratiegebieden:

1. het rigoures scheppen van arbeidsplaatsen, voornamelijk in de snel en kordaat te ontwikkelen productiesectoren, de verder ter hand te nemen infrastructurele werken, in de dienstensector, zodat de werkloosheid significant zal worden teruggedrongen en alle Surinamers reële kansen

zullen krijgen om aan de slag te gaan en een eigen inkomen te verwerven: **“ARBEID EN INKOMEN VOOR IEDERE SURINAMER”**, Mw. de Voorzitter,

2. de grondadministratie is in de afgelopen periode aan diggelen geslagen. In dit dienstjaar zal krachtig worden gewerkt aan een grondige herstructurering van deze administratie. Hierdoor zal de toewijzing van domeingronden rechtvaardig en vlot gebeuren. Het reeds in operatie zijnde nieuwe, ambitieuze huisvestingsbeleid, dat gehoorzaamt aan het motto: **“VOOR IEDER GEZIN EEN WONING”**, waarmee de mensonterende woningnood keihard wordt aangepakt;
3. de ingrijpende hervorming van ons onderwijs met als een van de belangrijkste doelen: **“VOOR IEDER KIND BEREIKBAAR EN GOED ONDERWIJS”**. Als gevolg van deze ingrijpende hervorming, in casu de afschaffing van het inschrijfgeld voor leerlingen van de basisscholen en scholen van het voortgezet onderwijs op juniorenniveau, heeft de Regering voor alle leerlingen met medewerking van Self Reliance een persoonlijke ongevallenverzekering afgesloten.
4. de hantering van het beleidsinstrument van **SUBJECT-SUBSIDIE**, met als motto: **“ VOOR IEDERE SURINAMER EEN MENSWAARDIG BESTAAN”**. Hierbij worden basisgoederen en diensten beschikbaar en bereikbaar gemaakt voor iedere Surinamer die het zich vanwege zijn/haar sociale omstandigheden, niet kan veroorloven deze basisgoederen en diensten te betalen. Deze betaling wordt voor hem/haar door de overheid overgenomen door middel van een toe te kennen subsidie; deze subsidie zal dus in het bijzonder gelden voor de economisch zwakkeren onder ons, zodat geen enkele Surinamer een redelijk bestaan wordt ontnomen;
5. de naschoolse opvang van uiteindelijk circa 100.000 jonge Surinamertjes, die tot 5 uur ‘s middags op school, onder deskundige begeleiding zullen mogen verblijven en als in een gezin goed verzorgd zullen worden met voeding en drank, met huiswerkbegeleiding, sociaal-maatschappelijke begeleiding, regelmatige medische controle, het geheel met medewerking van ouders, leerkrachten en vrijwilligers, met als motto: **“ VERZEKER DE TOEKOMST VAN ONZE KINDEREN EN DAARMEE VAN ONS LAND”**;
6. senioren (AOV), kinderen (AKB) en Surinamers met een beperking, zullen allen aandacht blijven krijgen van de Regering in de vorm van meer voorzieningen en faciliteiten en hogere uitkeringen, met als motto : **“SOLIDARITEIT MET ONZE BEHOEFTEGEN EN ZWAKKEN”**;
7. nutsvoorzieningen, waaronder stromend water en licht worden nu al in een crash programma van de Regering in ijtempo gebracht naar huishoudens, die nu, na vele jaren hiervan verstoken zijn geweest, ook een menswaardig leven zullen kunnen leiden: **“EEN LEEFBAAR LAND VOOR IEDERE SURINAMER”**;
8. voor wat de algehele veiligheid, in het bijzonder de criminaliteitsbeheersing betreft, is het belangrijk aan te stippen dat de resultaten van de aanpak bemoedigend zijn en zal worden geoptimaliseerd. De Regering zal in het dienstjaar 2013 bijzondere nadruk leggen op de

criminaliteitspreventie. Hierbij zal de bevolking nauw worden betrokken. **DE TRANSNATIONALE CRIMINALITEIT GENIET HOGE PRIORITEIT VAN DEZE REGERING.**

9. bijzondere beleidsaandacht zal in het dienstjaar 2013 worden besteed aan de sportontwikkeling in ruime zin waarbij accent zal worden gelegd op de jeugdsport met als motto: **“EEN GEZOND LICHAAM, EEN GEZONDE GEEST”**

Mag ik U tenslotte, maar niet in het minst voorhouden, Mevrouw de Voorzitter, dat de Regering ons dankbaar Surinaamse volk niet langer meer wil, kan en zal afhouden van een van de belangrijkste zekerheden van de mens. Mevrouw de Voorzitter, de Regering doet er thans alles aan om op uiterlijk 31 december 2013 alle Surinamers te voorzien van een standaardpakket aan gezondheidsvoorzieningen: **“BEREIKBARE GEZONDHEIDSZORG VOOR IEDERE SURINAMER”**.

Mevrouw de Voorzitter,

Wij staan voor grote en dankbare uitdagingen en wij zullen deze op dezelfde manier gezamenlijk klaren en wij zullen samen een mooie toekomst voor ons allen als één volk bouwen in onze soevereine staat Suriname.

Mevrouw de Voorzitter,

Voor wat betreft de soevereiniteit van ons geliefd Suriname als staatkundige onafhankelijke staat, het volgende:

Onze primaire opdracht in deze is geen andere dan die soevereiniteit te respecteren en te verdedigen.

Te verdedigen tegen alle ontkenningen van die soevereiniteit en te verdedigen tegen alle aanvallen daarop van buitenaf.

Wanneer dan ook van buitenaf – door wie dan ook – onze soevereiniteit wordt ontkend, dan heeft de legitieme regering geen andere opdracht dan de haar toevertrouwde soevereiniteit te handhaven en veilig te stellen.

Dat is het uitgangspunt van de regering bij de benadering van de opzettelijke aantasting van onze soevereiniteit door het buitenland.

Vanuit onze soevereiniteit beredeneerd, is het ons onvervreemdbaar recht de door ons als nodig en noodzakelijk beoordeelde wetgeving tot stand te brengen zonder enige verplichting tot verantwoording aan anderen.

De Surinaamse wetgever is aan anderen dan zichzelf geen verantwoording verschuldigd.

Volk van Suriname, Voorwaarts! Mi lobi joe.

Ik dank u, Mevrouw de Voorzitter.

Mevrouw de Voorzitter,

Staat u mij nu toe u de cijfermatige informatie betrekking hebbende op de ontwerpbegrotingen voor het dienstjaar 2013 aan uw college voor te houden.

Mevrouw de Voorzitter,

Het totaal van de geraamde overheidsinkomsten voor het dienstjaar 2013 bedraagt SRD. 5.133.791.000, - (5 miljard 133 miljoen 791 duizend Surinaamse dollars), terwijl de geraamde uitgaven in totaal SRD 5.793.745.000, - (5 miljard 793 miljoen 745 duizend Surinaamse dollars) bedragen.

Het saldo van de ontvangsten en de uitgaven komt neer op een tekort van SRD 659.954.000,- (659 miljoen 954 duizend Surinaamse dollars). Dit tekort is gelijk aan 4,1% van het Bruto Binnenlands Product.

Nader uitgesplitst bestaan de totale overheidsuitgaven voor het dienstjaar 2013 uit:

Apparaatskosten: SRD 2.008.289.000, - (2 miljard 8 miljoen 289 duizend Surinaamse dollars)

Beleidsprogramma's: SRD 3.785.456.000, - (3 miljard 785 miljoen 456 duizend Surinaamse dollars)

De apparaatskosten hebben betrekking op de personeelsgerelateerde en overige operationele uitgaven van de verschillende ministeries.

Ten aanzien van de personeelsgerelateerde uitgaven gaat het met name om uitgaven, zoals salarissen, pensioenbijdragen, bijdragen voor het staatsziekenfonds, andere medische kosten en opleidingskosten.

Bij de overige operationele kosten gaat het om uitgaven, zoals kantoorkosten, aanschaffingen en klein onderhoud aan gebouwen en terreinen.

De uitgaven voor beleidsprogramma's geven het bedrag aan dat de regering aan de uitvoering van beleidsmaatregelen denkt te besteden. Hiervan zal een bedrag van SRD 3.298.094.000, - (3 miljard 298 miljoen 94 duizend Surinaamse dollars) uit eigen middelen worden opgebracht, terwijl het

restant van SRD 487.362.000, - (487 miljoen 362 duizend Surinaamse dollars) uit leningen en andere financieringsbronnen zal worden gefinancierd.

Voor wat betreft de totale overheidsontvangsten voor het dienstjaar 2013 kan de volgende onderverdeling worden gemaakt:

Directe belastingen:	SRD 1.687.000.000,- (1 miljard 687 miljoen Surinaamse dollars)
Indirecte belastingen:	SRD 1.770.158.000,- (1 miljard 770 miljoen 158 duizend Surinaamse dollars)
Niet-belastingmiddelen:	SRD 1.189.271.000,- (1 miljard 189 miljoen 271 duizend Surinaamse dollars)
Andere financieringsbronnen:	SRD 487.362.000,- (487 miljoen 362 duizend Surinaamse dollars)

Het totaal van de belastingen en de niet-belastingmiddelen komt neer op SRD 4.646.429.000,- (4 miljard 646 miljoen 429 duizend Surinaamse dollars).

EINDE.